

Posudek oponenta k rigorózní práci Mgr. Elišky Holcové

s názvem

„Odpovědnost právnické osoby z hlediska doktríny *vicarious liability*“

Obecně

Práce představuje snahu o nalezení rozumného vztahu přičitatelnosti jednání osoby jednající na pokyn či příkaz jiného této jiné osobě. Téma práce je vysoce aktuální vzhledem ke stávající právní úpravě postavení právnických osob. Tato úprava, byť stará již téměř deset let, vyvolává stále určité kontroverze, a to s největší pravděpodobností s ohledem na nekonzistentnost právní úpravy jednání zejména právnických osob, jde-li o jednání na straně jedné souladné s právem, na straně druhé o jednání protiprávní. (Samozřejmě s výhradou toho, zda lze o jednání právnických osob vůbec uvažovat s ohledem na absenci přičitatelnosti vůle právnickým osobám jako takovým.)

K formálním náležitostem

Práce sestává se čtyř nosných kapitol, k nim se připojuje úvod a závěr. První kapitola přibližuje pojem právní odpovědnosti v klasickém právně teoretickém podání. Druhá kapitola analyzuje samotnou *vicarious liability* tak, jak se vyvinula a je používána v angloamerickém právu. Třetí kapitola se zaměřuje na konstrukci právní odpovědnosti právnických osob v českém právu. Rozebrána je odpovědnost veřejnoprávní i soukromoprávní. Čtvrtá kapitola je syntetizující, hledá prvky *vicarious liability* v českém právním prostředí.

Co do rozvržení práce nemám k jejímu obsahu žádné výhrady. Jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují, sledování výkladu je z tohoto důvodu snadné. Autorka se vyjadřuje velmi srozumitelně, současně je pak z jejího podání patrné, že se v problematice velice dobře orientuje, což samozřejmě přispívá k celkovému přiblížení tématu čtenáři.

Rozsah zpracované literatury je zcela jistě dostatečný a bohatý je i poznámkový aparát.

K obsahu práce

Zvolené téma považuji za spíše pozitivně právní, což je dáno tím, že bez opory v platné právní úpravě (ať již tuzemské nebo zahraniční) jej prostě uchopit nelze, a proto oceňuji snahu autorky o vyvození platných právně teoretických postulátů.

Z pohledu oponenta oceňuji zejména přiblížení konceptu *vicarious liability* na omezeném prostoru, který měla autorka k dispozici, včetně hlavních vývojových fází.

Vzhledem k pozitivně právnímu zaměření práce se mi obtížně identifikují potenciální obsahové nedostatky práce, ať by se již týkaly odpovědnosti soukromoprávní nebo veřejnoprávní (zejména trestní). Mám nicméně za to, že autorka pečlivě popsala jednotlivé přístupy k řešení problematiky odpovědnosti právnických osob, poukázala na případné rozdíly a přiklonila se tam, kde to bylo možné, k jednomu z nabízených řešení. Neshledal jsem v práci žádné zjevné nedostatky, nesprávné či mylné závěry apod.

Je-li úkolem oponenta být kritickým, což je v případě této práce úkol nesnadný, je možné zaměřit se na celkovou koncepci přičitatelnosti důsledků jednání zástupce či pomocníka

jiné osobě, tj. opodstatněnost takové koncepce. Je jisté, že se v této souvislosti nelze oprostit od pozitivně právní úpravy, nicméně je možné zvážit její smysluplnost.

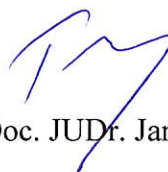
Z tohoto hlediska považuji za vcelku utilitární například konstrukci přestupkové odpovědnosti právnických osob budovanou na principu objektivní právní odpovědnosti ve srovnání s násilně konstruovanou subjektivní právní odpovědností právnických osob v trestním právu. Jakkoliv rozumím důvodům, které zákonodárce k přijetí jedné či druhé úpravy vedly, je otázkou, zda požadavek vnitřní koherence právního řádu nemá vést k tomu, aby byla vytvořena jednotná konzistentní úprava. Není mi například jasné, jaký je vlastně rozdíl mezi požadavky plynoucími z § 8 odst. 2 písm. b) zákona TOPO a § 21 přestupkového zákona.

K tomu pak směřuje otázka, kterou bych rád autorce práce pro účely obhajoby položil, neboť se jí dle mého soudu v práci příliš nevěnuje (což není míněno jako kritika), totiž jaké jsou shodné a jaké jsou odlišné prvky v konstrukci právní odpovědnosti právnických osob v jednotlivých právních odvětvích, zda jsou tyto prvky konzistentní nebo zda každé právní odvětví volí utilitárně svoji vlastní konstrukci právní odpovědnosti právnických osob a v konečném důsledku zda je vůbec smysluplné trvat u právnických osob na podmínkách subjektivní právní odpovědnosti.

Závěr

Práci pro její nesporné kvality doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 8. dubna 2024

Doc. JUDr. Jan Tryzna, Ph.D.